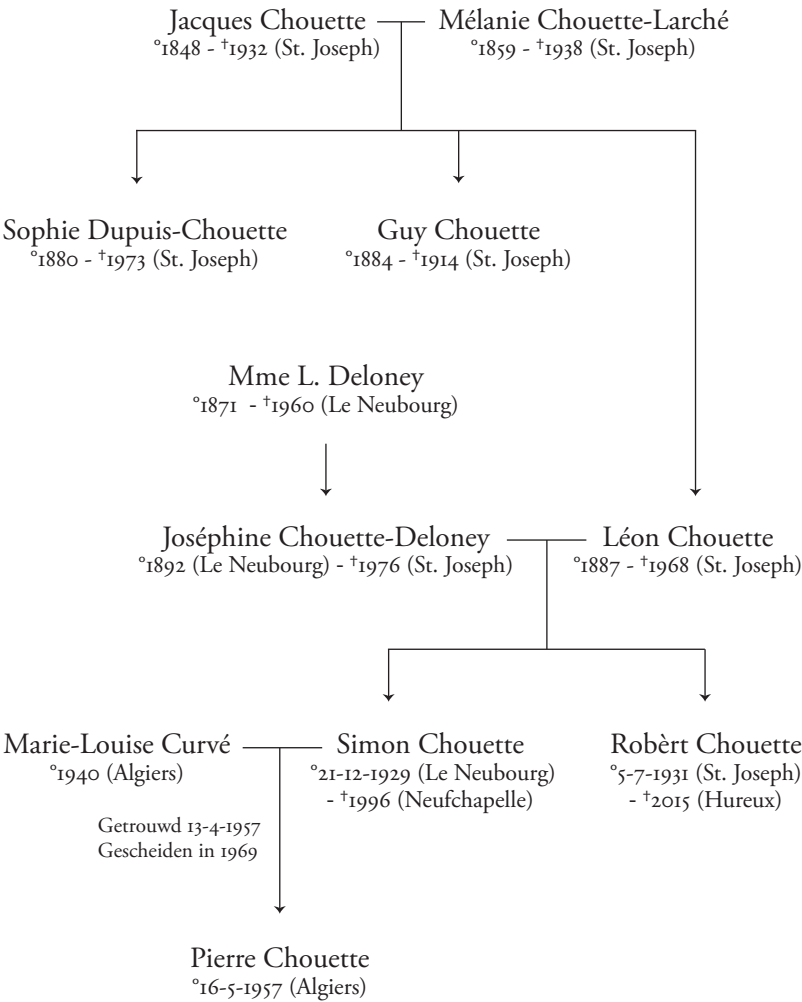

HET HUIS CHOUETTE

*Voor mijn familie
Toen, nu en dan
Hier en daar*

*Voor de fundamenten van mijn huis:
Rogier, Rosa en Minne*

De familie Chouette

DEEL I

De aankomst

I

Het huis aan Rue de la Souffrante 140 lijkt te slapen. Of eerder nog: het lijkt verstijfd te zijn, verlamd door de winterkou. Olivier en ik staan op de stoep en houden elkaars hand vast. Het warme, knusse Franse huisje dat we afgelopen zomer kwamen bezichtigen oogt nu bijna spookachtig. De luiken voor het keukenraam en het zolderraampje erboven zijn afgebladderd en deels overwoekerd door klimop en doornachtig gewas. De voordeur is overdekt met spinnenwebben. In het volle maanlicht zie ik de grimmige contouren van het half ingestorte dak van de aangebouwde schuur en ik kan me niet herinneren dat die in zo'n slechte staat was toen we het voor de eerste keer zagen. Het stenen trappetje naar de voordeur is begroeid met een dikke laag mos.

Voorzichtig laat Olivier mijn hand los en zoekt de sleutel in zijn zak.

‘Deze is voor jou,’ zegt hij. Plotseling word ik bevangen door zenuwen en ik wil zeggen dat ik eraan twijfel of we dit vervallen huis wel hadden moeten kopen. Maar Olivier geeft me een duwtje en zegt: ‘Doe maar open.’ Zijn ogen glanzen enthousiast in het donker.

Ik stap naar voren en veeg de spinnenwebben die het sleutelgat bedekken weg met mijn handschoen. De deur geeft niet mee en pas na enig getrek en geduw aan het handvat laat het huis zich met moeite openen.

Wanneer we het kleine halletje van de schuur binnenstappen, dat dienstdoet als de entree, slaat er een ijzige kou op ons neer. Het

is er aardedonker en we kunnen geen hand voor ogen zien. Olivier schijnt met de lamp van zijn telefoon door het halletje en vindt de meterkast. Hij zet een schakelaar om en plotseling is er licht in de gang. Ergens in huis horen we een boiler aanslaan.

Ik open de deur naar de keuken. Ook hier is het ijskoud, maar zodra ik het lage plafond, de houten vloer en de stenen schouw met daaronder de houtkachel zie voel ik weer iets van de warme opwinding van afgelopen zomer. Alsof ik een ander tijdperk binnenstap, stil en eenvoudig. Ja, daarom wilde ik hier zijn. Ik kijk op de thermometer naast de deur, die min 2 graden Celsius aanwijst, en merk nu pas dat mijn hele lichaam trilt van de kou. Olivier stelt voor om de kachel aan te maken, terwijl ik de soep opwarm die we van huis hebben meegenomen.

Zoals afgesproken hebben de vorige eigenaren de meeste spullen laten staan. Dit was ook hun tweede huis en de meubels stonden er al toen zij het dertien jaar geleden overnamen van een Franse man – de laatste telg van een familie die hier sinds 1870 had geleefd. De oude houten keukentafel met de vier eenvoudige stoelen staat geduldig midden in de keuken te wachten totdat er weer iemand aanschuift. De twee fauteuils aan weerszijden van de kachel, de ene met een hoge statige rugleuning en de andere met een lage rugsteun en bloemenmotief, lijken te zeggen dat de man en vrouw des huizes even weg zijn, maar ieder moment terug kunnen komen.

‘Wat is het hier toch gezellig,’ zucht ik, terwijl ik een keukenkastje open en oude, emailen pannen vind. Ik spoel er één om en zet de soep op het vuur. In een andere kast vind ik porseleinen soepkommen en een met bloemen versierde schaal voor het stokbrood en de Franse kaasjes die we onderweg gekocht hebben bij een boer. Het is alsof ik hier al jaren kind aan huis ben, zo vertrouwd voelen alle spulletjes in mijn handen.

Het wordt al snel iets warmer en gemoedelijk in de keuken. Olivier heeft de kachel zonder al te veel moeite aan gekregen en de geur van de pompoensoep vermengt zich al gauw met de rokerige

geur van het vuur en de brandende kaarsen op tafel. Het is kouder in huis dan ik ooit meegemaakt heb, maar met onze winterjassen aan zullen we de komende uren wel doorkomen.

Nadat ik de dampende soep in de kommen heb geschept en we aan de keukentafel zijn gaan zitten, pakt Olivier de fles champagne die hij heeft meegenomen. De kurk geeft een harde knal en ik spring net op tijd bij met twee wijnglazen.

‘Op jouw terugtrekplek, lieve Jans,’ zegt Olivier.

‘Op ons,’ antwoord ik.

Olivier neemt een slok en zegt dan: ‘O, we moeten niet vergeten de datum op de kurk te schrijven.’

Ik pak een pen uit mijn tas en schrijf ‘O & J, 21-12-2018’ op de kurk. Olivier legt hem op de schouw, want sommige dingen moeten tot in de eeuwigheid bewaard blijven.

Een uur later slepen we de matrassen, dekbedden en kussens die we meegenomen hebben via de keukentrap naar boven. De Nederlandstalige makelaar die ons afgelopen zomer rondleidde tijdens de bezichtiging van het huis, vertelde ons dat deze zolder waarschijnlijk van oorsprong een hooizolder of droogzolder was. Vaak sliepen hier ook de knechten. In deze streek sliepen boerenfamilies tot halverwege de twintigste eeuw nog beneden, vertelde hij, vaak met grootouders, ouders en kinderen in één kamer. In de wand tussen de keuken en slaapkamer was oorspronkelijk een opening waar een open vuur werd gemaakt dat beide ruimtes verwarmde. Hij had ons de contouren van de inmiddels dichtgemetselde vuurplaats aangewezen die nog zichtbaar waren in de inbouwkast in de achterkamer. De lage plafonds beneden zorgden ervoor dat de warmte niet opsteeg, maar op lichaamshoogte bleef hangen, vertelde hij. Ik had aan zijn lippen gehangen en me gerealiseerd dat ik nog nooit over dit soort dingen had nagedacht. In ons appartement in Amsterdam is met één druk op de thermostaat alle kou binnen de kortste tijd verdwenen en lijkt het vanzelfsprekend dat je ’s winters in je T-shirt door het huis loopt. En dat families met drie generaties in één slaapkamer sliepen,

waarschijnlijk met meerdere mensen in één bed, ook daar had ik nooit eerder bij stilgestaan. Het leek allemaal zo logisch, zoveel begrijpelijker dan ons 'moderne' geïndividualiseerde leven in de stad: als je het koud hebt kruip je bij elkaar. Zo simpel en dierlijk is het.

Nu boven, begrijp ik dat het Nederlandse stel vóór ons zich alereerst heeft gestort op het omtoveren van de oude droogzolder in twee slaapkamers. De oorspronkelijke familieslaapkamer beneden is nu een 'salon' geworden, met daarin een leren bank, een nieuwerwets bijzettafeltje en een dressoir met namaakornamenten. De twee slaapkamers zijn ruim en zijn mooi gemaakt. 'De muren zijn gestuct op de manier die gebruikelijk is in deze regio,' had de makelaar ons destijds verteld, 'door grote klodders klei tegen de muren te gooien en grof uit te smeren. Daardoor zie je het reliëf van de oorspronkelijke stenen muren nog zo goed.'

'Waar wil je slapen?' onderbreekt Olivier mijn gedachten over muren en stucwerk.

'Ik denk in de kleine kamer,' zeg ik. De slaapkamer aan de achterkant is zo groot dat onze woonkamer in Amsterdam erin past. Bij het idee dat ik daar moet slapen word ik bevangen door een soort ruimtevrees. Alsof ik weg zou kunnen drijven, tussen de hoge balken door, de oneindigheid in.

'Ik vind de kleine kamer ook fijner,' zegt Olivier lachend. 'Als we een beetje gewend zijn, verplaatsen we ons misschien nog wel een keer.'

Ik lach en ik weet dat we er beiden hetzelfde in staan. We zijn zo veel ruimte simpelweg niet gewend in de stad.

We maken het bed op en Olivier doet het elektrische dekentje aan mijn kant alvast aan. Dan, langzaam en met de aandacht die ik zo goed van hem ken, trekt hij mijn trui over mijn hoofd en daarna mijn hemd uit. Hij streelt mijn schouders, en fluistert net als iedere avond weer volkomen oprecht hoe mooi hij mij vindt. Hij maakt mijn bh los en kust mijn borsten. Langzaam schuift hij mijn broek naar beneden.

‘O, je knieën... die zien er zielig uit,’ zegt hij.

Ik kijk naar beneden en zie dat er zich korsten hebben gevormd op de plekken waar ik vanmiddag gevallen ben. Alles was gaan draaien voor mijn ogen, toen we voor het huis van de notaris stonden, met als gevolg dat ik van het trappetje viel en een tijdje buiten westen was geweest. Ik merk nu pas dat mijn knieën branden en ik mijn benen nauwelijks kan strekken.

‘Doet het pijn?’ vraagt Olivier.

Ik knik, maar weet het niet zeker. Ik weet eigenlijk niet wat ik voel, alsof mijn lichaam heeft besloten zich niet meer open te stellen voor willekeurig welke prikkels dan ook. Ik voel al een behoorlijk lange tijd niets meer, ook niet of ik naar de wc moet, of honger heb. Olivier merkt het, want ik voel ook geen plezier meer. Ik lach wel, maar vanbinnen is het leeg en ik kan al helemaal geen genot meer ervaren bij een aanraking. Het enige wat ik nog voel is de behoefte om te slapen, de hele dag, de hele nacht, tot ik weg, verdwenen en verteerd ben.

‘Dat is heel normaal bij een depressie,’ zei de psychiater toen Olivier mij vorige week bij haar langsbracht.

‘Een depressie?’ had ik gezegd. ‘Nee, hoor. Dat is echt niks voor mij. Ik ben nu gewoon even moe, maar ik ben juist altijd het zonnetje in huis. Toch, Olivier? En waarom zou ik in ’s hemelsnaam depressief zijn?’

De vrouw had vriendelijk en begrijpend geknikt en me uitgelegd dat depressie iedereen kan overkomen, ook als alles ogenschijnlijk goed gaat. Ze vroeg of het ook in de familie voorkwam en of ik iets ontwrichtends had meegemaakt. Met enige tegenzin moest ik toegeven dat mijn beide oma's van vaders en moeders kant volgens de overlevering perioden van grote somberheid hadden gekend en zich dan helemaal in zichzelf terugtrokken. De psychiater schreef iets op.

‘En je vader is natuurlijk overleden,’ vulde Olivier aan.

‘Ja, maar dat is al een jaar geleden en jij kreeg ook geen depressie